

RIGSARKIVET

Vejledning

Indtastning af de alfabetiske lister

Vejledning til de alfabetiske lister

- Felter markeret med * er obligatoriske. Kan du ikke udfylde et obligatorisk felt, fordi der ikke står noget i originalen, sætter du et flueben i "tomt felt".
- Er dokumentet et forsidebillede, attests bagside, skilleblad, tomt billede eller dublet, markeres det med et flueben i feltet "ja". Indtastningerne kan nu gemmes, uden at udfylde mere.
- Al tekst skal indtastes, også selvom der er gentagelser og oplysninger, der kan virke irrelevante. Som overordnet princip, indtastes alt som det står, med små og store bogstaver, fejl, forkortelser, osv. Der er dog to undtagelser af hensyn til søgbarheden: Fødselsdato og stednavne inkl. Gadenavne:
- Fødselsdato: Skrives som dd-mm-åååå. Hvis dato og/eller måned mangler, skrives f.eks. 00- 00-1844, dvs. brug altid 8 cifre og to bindestreger. Derudover indtastes datoer som angivet i ansøgningen.
- Stednavne (sogne, amter, herreder, byer m.m.) skrives som i moderne dansk retstavning, f.eks. skal "Frøslee" ændres til "Frøslev" og Apenrade til Aabenraa. Dette gælder også gadenavnene i Aabenraa, men enkelte navne lader sig imidlertid ikke oversætte, da de ikke længere findes. I de tilfælde bruger vi det oprindelige, tyske navn, jf. i øvrigt listen bagerst i denne vejledning for oversættelser af tyske gadenavne til danske. Generelt, er du i tvivl om et stednavn (ikke gadenavne), kan du søge det på Stednavnsudvalgets hjemmeside: www.stednavneudvalget.ku.dk. Hvis du ikke er stedkendt mht. de sønderjyske/slesvigske stednavne, kan der henvises til www.slesvignavne.dk. Stednavne i Sydslesvig og det øvrige Preussen skrives efter nutidig tysk retskrivning.
- Er der noget, du ikke kan læse, så skriv i stedet "??".
- Du kan her finde en liste over ord og forkortelser, der kan gøre det lettere at navigere i de fremmedartede ord, der kan være vanskelige at afkode: https://wiki.dis-danmark.dk/index.php/Alfabetiske_lister:_ord_og_forkortelser

Feltbeskrivelse:

Venstre og højre side af de alfabetiske lister behandles forskelligt. Den venstre side er ført meget konsekvent gennem alle årene, hvorfor samtlige felter er markeret som obligatoriske. Derimod er der store variationer fra år til år i måden, hvorpå højre side er ført, ligesom der også kan være stor variation i, hvorvidt højre side overhovedet er læselig. Derfor vil højre side i skabelonen være markeret som valgfri og kun bestå af ét enkelt tekstfelt, hvor sidens centrale oplysninger kan indtastes, f.eks. hvornår den militærpligtige er mødt, hans vægt, højde, om han har fået udsættelse, hvor han er flyttet hen, hvilket regiment han skal aftjene sin værnepligt i, osv. Vi anbefaler, at så mange oplysninger som muligt fra siden anføres til hjælp for andre brugere.

Venstre side: Flere af indtastningsfelterne på venstre side stammer fra samme felt i den alfabetiske liste. Dette er i nedenstående skema markeret med en stiplet adskillelse mellem de berørte felter.

Feltnavn Dansk/Tysk	Format	Obl.	Kommentar
Kommune/Gemeinde (evt. Ortschaft)	Moderne retskrivning	*	Normalt vil feltet være udfyldt med en kommune (de små preussiske), evt. med et gentagelsestegn.
Nummer/Nr. Laufende Nr. des Militärpflichtigen	Som skrevet	*	Løbenummer. Kan løbe inden for kommunen eller gennem protokollen.
Familienavn/Familienamen (evt. Zuname)	Som skrevet	*	
Fornavn/Vornamen	Som skrevet	*	
Fødselsdato/Datum der Geburt	Dd-mm-åååå	*	Ofte vil årstallet ikke være noteret, da protokollerne er ført årgangsvist. Årstallet påføres under alle omstændigheder.

Fødested/Ort (Kreis, Regierungsbezirk, Bundesstaat)	Moderne retskrivning	*	Her er typisk kun anført kommunen - og Kredsen, hvis det er uden for den aktuelle kreds. Skriv det, som det står.
Forældrenes navne/Familiennamen und Vornamen der Eltern	Som skrevet (m. efternavn)	*	Ofte er efternavnet ikke anført, eventuelt blot med forbogstav eller forkortelse. Hvor efternavnet ikke er anført, anfører vi det. Feltet udfyldes med faderens forog efternavn samt moderens navn. Eks.: Hans Peter Hansen, Anne Cathrine geb. Nielsen
Lever forældrene/Ob solche leben oder nicht	Som skrevet	*	Her kan der differentieres mellem V (Vater) og M (Mutter). Skriv som det står, f.eks.: V t M I., dvs. faderen er død (tot) og moderen lever (lebt).
Faderens erhverv/Gewerbe oder Stand des Vaters	Som skrevet	*	Ikke med i alle alfabetiske lister. Hvis ikke, så sæt flueben i tomt felt.
Forældrenes eller formynderens bopæl/Wohnsitz der Eltern, oder des Vormundes	Moderne retskrivning	*	Ikke med i alle alfabetiske lister. Hvis ikke, så sæt flueben i tomt felt.
Den militærpligtiges opholdssted/Aufenthaltsort des Militärpflichtigen	Moderne retskrivning	*	Ikke med i alle alfabetiske lister. Hvis ikke, så sæt flueben i tomt felt.
Religion	Som skrevet	*	Typisk står der "ev" for evangelisk, vi skriver bare "ev"
Den militærpligtiges opholdssted/Aufenthaltsort des Vormundes	Moderne retskrivning	*	

Bemærkning/Bemerkungen		Der kan her være henvisninger til hvor vedkommende nu befinder sig, enten med en henvisning til et andet sted i den alfabetiske liste eller med en bemærkning om, at vedkommende er udvandret til Amerika eller f.eks. opteret. Sidstnævnte mulighed ofte med formuleringen "Übertritt nach Dänemark erklärt" i modsætning til f.eks. "Nach Dänemark verzogen". Der kan også være henvisninger til Restancelister m.m. – Vigtigt felt.
------------------------	--	--

Feltnavn	Kommentar
Højre side/kommentarfeltet	I dette felt noteres alle vigtige oplysninger, som fremgår af højre side. Det anbefales, at så mange oplysninger som muligt noteres. De felter der typisk findes på højre side er: År/Im Jahre: Det år hvor den pågældende session fandt sted. Meldt sig/Zur Stamrolle gemeldet – Ja oder nein: Her angives, om vedkommende har meldt sig til stamrullen. Højde/Größe: Den militærpligtiges højde. Kan være angivet i centimeter eller tommer (1 tomme = 2,615 cm). Brystmål/Brustumfang: Brystkassens omfang. Feltet er ikke med i alle alfabetiske lister.

	Vægt/Gewicht: Den værnepligtiges vægt. Feltet er ikke med i alle alfabetiske lister, men oplysningen står ofte noteret i øverste venstre hjørne af feltet vedr. Legemlige fejl, se nedenfor. Synsstyrke/Sehscharfe: Feltet er ikke med i alle alfabetiske lister. Legemlige fejl/Körperliche Fehler: Ofte er dette felt meget utydeligt skrevet, ofte indeholder det blot en diagnoseforkortelse. Foreløbige beslutning/Vorläufige Entscheidung der Ersatzkommission: Som ovenfor: Ofte meget utydeligt skrevet. Lodtrækningsnummer/Loosnummer, ob vorzumerken ober vorweg einzustellen: En form for frinummer. Oftest blev alle indkaldt, men enkelte gange havde man brug for færre end der var værnepligtige. De med højeste nr. slap. Forestillingslisten/Vorstellungsliste, Liste/Nr.: Indkaldelsesliste. Endelige beslutning/Entscheidung des Ober-Ersatzkommission: Sessionens endelige resultat. Her vil man kunne se, hvilket regiment den værnepligtige er blevet tilknyttet m.m. Der er som sagt frit slag med hensyn til udfyldelsen af dette felt (den højre side), da der fra år til år og kreds til kreds er store variationer i måden, den er udfyldt på. Af og til står der en kommentar hen over siden, andre

	Ved indtastning af en "normalt" udfyldt højreside kan følgende skabelon eventuelt benyttes, men ønsker man at inddatere alle anførte oplysninger, er man naturligvis velkommen. Eks.: Mødt 1875, 76 og 77. Højde i 1877: 73 Brystmål i 1877: 81/90 Vægt i 1877: 62 kg. Lodtrækningsnummer 65 Forestillingsliste E 12 Indkaldt til værnepligt ved Ers. Res. Inf. Står der en kommentar eller bemærkning, anbefaler vi, at den afskrives på tysk, evt. efterfulgt af en dansk oversættelse.

Generelt: Brug din sunde fornuft. Står svarene f.eks. i forkerte felter i det originale ansøgningsskema, så ret det gerne, så det står rigtigt.

Har du kommentarer til vejledningen, hører vi meget gerne fra dig. Du kan enten skrive til os på crowd@sa.dk. Husk også, at du er velkommen til at stille spørgsmål på Facebook-siden Rigsarkivets Tastesupport.

Version rev. 17. april 2018.

